

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADO-HIVATALÁHOZ ezimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

„Kis hirdetések“-ben minden szó 2 kr., egyleti tagoknak 1 kr, lakcimmel minden közlés után még 30 kr.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Aron, Bárány Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Előfizetési felhívás az „ERDÉLYI GAZDA“ 1887-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi Gazda“ az 1887-ki XIX-ik évfolyamban úgy, mint a múlt évben, havonként kétszer: minden hó 1-én és 15-én fog megjelenni másfél ivnyi terjedelemmel; előfizetési ára egész évre két forint, féléves vagy negyedéves előfizetéseket nem fogadunk el.

Hogy azonban a lapnak terjedése és éppen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátoltabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen, az igazgató választmány továbbra is fenntartja azon kedvezményt, hogy községek, községi előljárók, körjegyzők, lelkészek, iskolák és tanítók, valamint az erdélyrészi gazdasági és rokon egyletek tagjai az „Erdélyi Gazda“ egész évi folyamát fél árban, azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget legkésőbb 1887 január hó 15-éig Kolozsvárra, az „Erdélyi Gazda“ kiadó-hivatalának czimezve és bérmentve — legcélszerűbben postautalvánnyal — beküldik. A pontos megrendelést annyival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Gyűjtőknek minden tíz egyszerre beküldött (akár 2, akár 1 frtos) előfizetés után egy-egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Utánvételes vagy oly megrendelés, melyhez az előfizetési összeg mellékelve nincs, tekintetbe nem vehető.

Olcsó hirdetési rovatunkat — mely a kiadó-hivatalban megtekinthető — ajánljuk az eladók és vevők szives figyelmébe; egyleti tagok 25% díjkedvezményben részesülnek.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadó-hivatal, mely levélbeli tudakozódásokra is pontosan válaszol, ha a szükséges postabélyeg beküldetik és a hirdetés száma közöltetik. —

Szellemi munkásságunkra nézve megjegyezzük, hogy lapunk minden száma egy-egy iránycikket közöl hivatalos szakértők tollából, mely váltakozva öleli fel erdélyrészi mezőgazdaságunknak egyik-másik ágát. A havonkénti munkamemlékeztetőkön kívül a tartalom rövidre vont eredeti, fordított vagy kivonatolt cikkekből és apró közlésekből fog állani, mindig lehető tekintettel az erdélyrészi viszonyokra, valamint a közlemények időszerűségére.

A hivatalos részben az egyleti értesítéseken kívül a titkári hivatal a választmányi és szakosztályi ülések jegyzőkönyveit — utóbbiakat rövid ismertetésben — fogja pontosan és lehető gyorsan közölni; valamint a fontosabb egyleti felterjesztéseket és munkálatokat is, még pedig jelentőségük és terjedelmük szerint egészen szó szerint, vagy bő kivonatban. Társ- és rokonegyletek üléseire a legnagyobb figyelmet fordítjuk, az egyletek egyéb rövid közleményei csak annyiban lesznek felvehetőek, a mennyiben azt a tárgy indokolja, vagy a hely megengedi.

Ezek után önzetlen vállalatunkat a t. gazdaközönségnek szives pártfogásába ajánljuk.

Kolozsvárt, 1886. december 15-én.

Az „Erdélyi gazda“ szerkesztő bizottsága.

Tartalom: Előfizetési felhívás 1837-re. — Fanemesítő egyesület. Schmidt Rezső. — A tejésről. — A vetést pusztító hernyók irtása. — A téli ojtványok kezelése. — A bor eczetesedése. — A tyukok korai tojása. — Gyümölcsfák védekezése a nyulak ellen. — Csikmegyei tejgazdasági mozgalom. — A bortermelés és kereskedés védelme. — Hivatalos je'entés a kolozsvári IV-ik tenyészállatkiállításról. — „Tanító a faiskolában,“ — Naptári irodalom: Gazd. könyvviteli naptár. — Tenyészbika vásárlás. — Hamisított here és luczernamagvak. — Felhívás a marhatenyésztőkhez. — Az egészséges fa felismerése. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Fanemesítő egyesület.

Napjainkban az egyesületek mindenfelé nagy mértékben terjednek s ezt jó jelnek tekinthetjük, mert az egyesülési szellem a közműveltség terjedésének szüleménye. — Példa e tekintetben Németország, hol a különféle egyesületek egész légióit találjuk. —

Minden egyesület a tagjaitól hol kisebb, hol nagyobb anyagi áldozatokat követel s ennek daczára mégis számos együletnek vagyunk hol rendes, hol pedig pártoló tagjai és ha már oly egyesületeket pártolunk, melyek zsebeinket is igénybe veszik, miért ne pártolnánk oly egyesületet, mely első sorban csak jóakaró támogatásunkat feltételezi. Sokak előtt különösnek tűnhetik fel az, hogy minő egyesületet lehetne alakítani, melynek inkább a jó akarat, mint a pénz képezi az alapját! — Tehát semmi-ből valmit, kevésből sokat teremteni; — pedig ezt is lehet, csak akarni kell. —

Egy ily egyesület akar lenni, a „Fanemesítő egyesület!“ — Midőn kijelentem azt, hogy a „Fanemesítő egyesületeket“ falun akarom felállítani, akkor könnyen érthetővé válik, hogy ott csak kevéssel lehet és szabad valmit akarni.

És azzal a kevéssel is csak olyant szabad akarni, a mi nek végcélja az anyagi haszon.

A „Fanemesítő egyesület“ oly egyesület akar lenni, mely csekély anyagi áldozatok árán a községi faiskolák létesítését célozza, mit eddig törvényeinknek sem sikerült keresztül vinni.

Daczára szigorú törvényeinknek, melyek megrendelik az egyes községeknek a faiskola felállítását, a községi faiskolák ügye körülbelől ma is csak ott áll, hol állott a multban.

Nem szólok itt a városi faiskolákról, melyek szépen fejlődnek ugyan, de azért onnan vajmi ritkán vásárol a szegény falusi ember, mert azok neki nagyon drágák.

Törvényeink az oly faiskolák felállítását sürgetik, melyek lehetővé tennék, hogy a föld népe könnyű szerrel juthasson nemes gyümölcsfákhoz; ezt pedig csak a községi faiskolák tennék lehetővé. — Ha a törvény nem volt képes községi faiskolát teremteni, teremtsünk mi társadalmi uton a „Fanemesítő egyesületek“ alakításával.

Minden falusi ember érzi hiányát egy községi faiskolának s ha már minden falusi ember érzi e hiányt, úgy azt, a ki e hiányt el akarja oszlatni, minden falusi ember támogatni fogja munkájában.

Ha a birtokos elem egy faiskola létesítésének kezdeményezőjét minden tekintetben támogatni fogja, akkor a csak va-

lamire való faluban is, a hol egy kötelességét tudó tanító van — mert a tanítóknak teszem kötelességükké, hogy a községi faiskolák kezdeményezői legyenek — lesz községi faiskola. — A tanítót pedig azért teszem kezdeményezővé e téren, mert neki amugy is kötelessége hivatalából kifolyólag faiskolát kezelni, hol a gyermekeket a fanemesítésben oktatja. —

A községi faiskolák nem létezése annak tulajdonítható leginkább, mert nem volt egy e szakban jártas ember; ma azonban midőn majd minden faluban van egy tanító, ki a fanemesítésben szakember,*) a legfőbb akadály el van hárítva.

Az: pedig ismételve ki kell jelentenem, hogy községi faiskolát csak ott és úgy lehet teremteni, hol annak buzgó kezdeményezőjét: a tanítót működésében a községi intelligentia minden tekintetben támogatni fogja s hol a kezdeményező tanító e tekintetben nem fog csalatkozni; mit első sorban a praxisból állíthatok, de másodsorban abból gyaníthatom, mert a földbirtokos elemnek van leginkább szüksége arra, ha azt akarja, hogy drága gyümölcsösét és kerítését a gyümölcsoltvajoktól megvédje. Ezt csak azáltal érheti el, ha minden embernek lesz néhány nemes gyümölcsöt termő fája. — Sokszor a kár nem is méltó a felemlítésre, mint inkább a bosszúság, mit a tolvajok okoznak. A többek közt a gyümölcsoltvaj rontja a kerítést, tördeli az ágakat és ellopja a várva várt első termést éretlen korában.

Az „Erdélyi gazda“ tisztelt olvasói előtt nem szükséges bővebben ismertetnem a faiskolák szükségét, mert ez jól tudják; hanem inkább megismertetem röviden, hogy miként alakítottam meg Túrban a községi faiskolát, a „Fanemesítő egyesület“ segélyével. —

* * *

Én mint a község tanítója, egy alkalommal a falus biróval sétálgattam s köztünk a következő párbeszéd fejlődött:

„Nézzé csak tanító úr milyen szép gyümölcsös kertje van a képviselő urnak; nem adnám sokért, ha az én kertemben is lenne néhány afféle jóféle fa.“ —

„Hisz a biró úr kertjében is van elég fa!“ —

„Igen, csakhogy azok többnyire szilvafák; almafáim pedig uri almák és édes almák; ezeket az almákat nyáron át megesszük és télen csak akkor eszem egy-egy almát, ha a képviselő ur gazdatisztje megkínál egygel.“ —

A „fanemesítő egyesület“ eszméjét már rég megbeszéltem a mérvadó körökkel, csak az alkalomra vártam, hogy az előjáróság fejével, a biróval is tudassam az egyesület eszméjét, mit ez alkalommal „tűrül hegyre“ meg is magyaráztam. —

Az én jó biróm az egyesület eszméjének nagyon megörvendett s megígérte, hogy azt minden tekintetben támogatni fogja. — A biró ur illetén vélekedése a „Fanemesítő egyesület“ diadalát jelenté. —

„Szeretem nagyon a tanító úr dolgát — folytatá a biróm — itt az lesz a legfőbb baj, hogy a község nem tud helyet adni a faiskolának, mert pénze sincs miből venni lehetne.“ —

„Abban nincs semmi hiba, biró ur — felelém — mert ar-

*) ?

Szerk.

ról én már gondoskodtam; minthogy nekem az iskola kertjében faoskolát kell tartanom, nem fogok egy cseppet sem megszegényedni ha azt egy kissé megnagyobbítom; jelenlegi faoskolám 60 □ öl és ha ahhoz még 60, esetleg 80 □ ölet csatolunk, akkor elég nagy lesz, hogy ott községi faoskola legyen; arról a területről évenként kioszthatunk legkevesebb 500 drb. gyümölcsfát s így apránként csak befásítjuk a mi kis falunkat.“ —

Ilyenformán elosztatva a bíró úr utolsó aggodalmait is, felkértem, hogy hirdesse ki a népnek hogy a jövő vasárnap az iskolában gyűlést tartunk.

Felkértem azonkívül még a helybeli lelkész urakat is, hogy hirdessék ki a népnek vasárnap délelőtt isteni tisztelet után, hogy az iskolában gyűlés lesz.

A „fanemesítő egyesület“ talaját illetéknéppen előkészítve, megtartottuk a gyűlést, hol annyian voltak jelen nemzeti különbség nélkül, hogy alig fértünk a tágas tanterembe. — Az érdeklődés általános volt.

Nem hagyhatom említés nélkül azt, hogy a szomszéd kisebb községek intelligens lakóit is felszólítottam a gyűlésen megjelenni és örömmel irhatom, hogy meg is jelentek. —

* * *

Folyó év január hó 31-én vasárnap délután tartottuk meg a „Fanemesítő egyesület“ alakuló gyűlését.

Ferenci József túri földbirtokos, az alakuló-gyűlés egybehívója, örömeinek adott kifejezést, hogy Túr község lakói így szép számmal összegyűltek, felkérte a megjelenteket, hogy hallgassák figyelemmel a tanító előadását s kérte, hogy azt minden tekintetben támogassák, melyek után az alakuló-gyűlést megnyitották nyilvánította.

Ezután felállottam én és egész terjedelmében megismerttem a „Fanemesítő egyesület“ célját, szervezetét.

Felolvasásomat a legnagyobb lelkesedéssel fogadták, különösen akkor, midőn kézzel fogható adatokkal bizonyítottam be azt, hogy minden gazda — földműves gazda — ha telkét, mely most a fáktól üresen áll, befásítja: a termésből egész évi adóját kifizetheti s még maradni is fog télire is egy kis gyümölcse.

Felolvasásomnak azt a részét is nagy tetszésben részeseztették, a melyben az egyesület céljául tűzi ki magának, hogy Túr főutcáját diófával ülteti be kétfelől oly formán, hogy a diófák az egyes gazdák telkein lesznek elültetve az utcasoron, s az egész termés őket fogja illetni kivéven egy vékányit, melyet termés idején minden évben kötelesek a község javára beszállgatni.

A főutcán legkisebb számítás szerint 1000 db. diófa eltér; minden diófa évenként egy véka diót bead a községnek — egy véka dió 40 kr. — úgy évenként a diófák fogják fizetni a 400 frtnyi községi rovattal. — Itt megjegyzem, hogy Erdély éghajlata a diónak különösen kedvez.

Szóval felolvasásomat lelkesedéssel fogadták; a „fanemesítő egyesület“ eszméjét, mint czélszerűt, — üdvösnek és jónak látták. Ezek után felolvastam az alapszabályokat, melyeket már megelőzőleg elkészítettünk és melyek változatlanul elfogadtak.

Az alapszabályok felolvasása után nyomban megválasztottuk a tisztviselői kart közfelkiáltással s a megválasztott tisztviselők mind örömmel fogadták tiszteletbeli hivatalukat.

Diszelnökül Ferenczy Miklós képviselő urat választottuk meg, ki úgy szellemileg, mint anyagilag hathatós pártfogója lett a túri „Fanemesítő egyesület“-nek; azt hiszem, hogy képviselőnk szép példáját még nagyon sokan fognak követni, ha kerületükben szintén alakulna ily „Fanemesítő egyesület“.

Hogy a „Fanemesítő egyesületek“ szervezetéről tökéletes képet nyerjünk, legyen szabad közölnöm a túri „Fanemesítő egyesület“ alapszabályait; melyeket most küldtünk fel a nmlgú belügyministeriumhoz megerősítés végett. —

A „Túri fanemesítő egyesület“ alapszabályai.

1. §. Az egyesület neve: Túri fanemesítő egyesület.

2. §. Az egyesület célja: Együttes erővel egy községi faoskolát létesíteni, hogy az egyesület tagjai a faoskolából ingyen kapjanak valódi nemes gyümölcsfákat, továbbá oda hatni hogy a nép tanulja meg kimélni a gyümölcsfákat az által, hogy az egyesület tagjai jó példát mutatnak e tekintetben és végül az egyesület gyűlésein hasznos népszerű felolvasásokat tartani.

3. §. Az egyesület tagjai — bármely község lakói — mindkét nemből lehetnek: alapító, pártoló és rendes tagok.

a.) Alapító tagok azok lehetnek, kik egyszersmindenkorra két forintot fizetnek az egyesület pénztárába.

b.) Pártoló tagok azok lehetnek, kik az egyesület pénztárába bármily csekély adománnyal járulnak.

c.) Rendes tagok azok lehetnek, kik kötelezik magukat évenként az egyesület pénztárába husz krajczárt befizetni.

4. §. Az egyesület tisztviselői kara áll: elnök, alelnök, jegyző, pénztárnok, ellenőr, faoskola kezelő és egy 24 tagu választmányból.

5. §. Alapító és rendes tagok jogai: 1.) Ők választják a tisztviselői kart; 2.) Az egyesület faoskolájában nevelt ojtványok az alapító és rendes tagok között teljesen ingyen osztatnak ki.

6. §. Az egyesület tart évenként egy tavaszi és egy őszi rendes nagy-gyűlést; az elnök vagy 20 tag kívánságára rendkívüli gyűlések is tartatnak; a tavaszi nagy-gyűlésen választatnak a tisztviselők, kik rendesen egy évig viselik hivatalukat.

7. §. Az egyesület alapszabályai csak a rendes nagy gyűléseken módosíthatók.

8. §. Feloszlás esetén az egyesület vagyonáról az utolsó nagy-gyűlés rendelkezik.

* * *

Eddig szólnak az alapszabályok, melyekből bárki fogalmat szerezhet magának az egyesület céljairól és szervezetéről. —

Alapszabályaink kurták és rövidek; ez azonban semmi esetre sem gátolja az egyesület haladását; nekünk nem hosszadalmas paragrafusokra, mint inkább tette kész bűzgő tagokra van szükségünk, kik nem kívánják, hogy érdekeiket vaskos alapszabályok védjék meg, minthogy itt az anyagi tekintetek alig jöhetnek szóba.

De lássuk már most minő erkölcsi eredményeket lehetne — az anyagiakon kívül — valamely községben elérni, a hol egy „Fanemesítő egyesület“ van?

Az egyesület tarthat évenként több gyűlést, melyen az egyesület tagjai mind megjelennek. —

Az egyesület gyűlései a legalkalmasabbak, hogy ott az értelmiség a maga erkölcsi, gazdasági és egészségügyi nézeteit a néppel közölje. —

Tartunk népszerű felolvasásokat, melyek erkölcsünk nevesítését, gazdasági nézeteink javítását, ismereteink bővítését czélozzák. —

A „fanemesítő egyesület“ az értelmiség kezében oly eszközvé válhat, a mely által a népnek egy erkölcsi és szellemi, mint anyagi életének jobb irányt adhat.

* * *

Minden szónál szebben beszél a tett, azért legyen szabad az előbb elmondottakat az alábbiakkal támogatnom, melyek fényesen bizonyítják a „Fanemesítő egyesület“ czélszerűségét.

Ferenczi Miklós úr, kerületünk országgyűlési képviselője a következő levelet intézte hozzám:

„Igen tisztelt tanító úr!

A „Túri fanemesítő egyesületről“ kifejtett nézeteit minden tekintetben osztom s örömmel veszem tudomásul, hogy engem az egyesület tiszteletbeli elnökévé választottak. —

Igérem hogy a „Fanemesítő egyesületnek“ mindenkor egy szellemileg, mint anyagilag támogatója leszek; sziveskedjék kérem az egyesület tudomására hozni alábbi ajánlatomat: Mindaddig míg az egyesület teljes működését megkezdhetné, évenként 100 db. alma és körte oltványt bocsátok az egyesület rendelkezésére olyformán, hogy azok egy helybeli, mint a vidéki tagok közt ingyen osztassanak ki az egyesület választmányá által a következő feltételek mellett:

1. Az oltványokért nem fizettek semmit egyelőre, köteles azonban az abban részesülő azokat az egyesület faiskola kezelőjének utmutatása szerint ültetni el és gondozni.

2. Azon esetre, ha három év leteltével is mint életerős növény felmutatva leud a kiosztott oltvány, a további ellenőrzés megszűnik; a mely oltvány azonban — kivételes és külön igazolandó indok nélkül — elpusztul, azért fizet a részesülő az egyesület pénztárába darabonként 1 frtot. —

A tanító urnak további működéséhez kitarító buzgalmat kíván őszinte hiva

Budapest, 1886. december 3-án,

Ferenczy Miklós.

A fentebbi levél is igazolja, hogy a „fanemesítő egyesületnek“ szép és fontos hivatása van. —

Végül nem hagyhatom említés nélkül hogy a „Fanemesítő egyesületről“ a torda-aranyosmegyei tantestület ez évi közgyűlésén tartottam egy ismertetést; miből folyólag az egyesület eszméje kartársaim előtt általános helyeslésre talált. Simó Béla kir. tanfelügyelő úr pedig kijelentette, minthogy ő megyéjében a községi faoskolák telállitását minden községben óhajtáná, azért minden oly mozgalmat, mely a községi faoskolák ügyének előmozdítását tűzte ki czélul, nemcsak hogy pártolni, de hivatalos befolyásával támogatni is fogja. — Torda-Aranyosmegye első tanítójának fenti kijelentése még inkább sarkalni

fogja kartársaimat a „fanemesítő egyesületek“ alakítására s így bizton remélhetjük hogy megyénk minden községe néhány évtized múlva be lesz fásítva. —

Torda-Túr.

Schmidt Rezső,
állami iskolai tanító.

A fejésről.

(Kivonat az országos tejgazdasági felügyelőség közleményeiből.)

Sokan vitatták azt a kérdést, hogy mikor, mely időben és hányszor fejjünk napjában; az állatoknak ok nélküli zaklatását, a tőgy haszon nélküli vonogatását mindenki óhajtja elkerülni, de a mellett szeretné a lehető legtöbb hasznot is a maga részére biztosítani; sőt a dologért emberek az okszerű fejes által a tejmirigyek élettani működését is szeretnék fokozni, még pedig úgy, hogy a fejesi művelettel a tőgymirigyeket mérsékelten izgatva, azt nagyobb munkásságra serkentsék.

Midőn a fejesi időről határoznánk, nem szabad figyelmen kívül hagynunk üzleti körülményeinket sem és így irányadó lesz a fejes számának és idejének meghatározásánál az is, ha valjon a kifejt tejet azonnal s helyben adjuk-e fogyasztásra, vagy azt bizonyos távolságra egy nagyobb fogyasztó központba kell szállítanunk; ha igen, úgy a fejesi időt azon időpontra kell tennünk, melyben a tejet továbbítani akarjuk.

Nyomós körülmény még az is, hogy mikép tápláljuk teheneinket és hogy a tejelési idő mely szakában vannak azok. Tudjuk ugyanis, hogy a tejelválasztás a borjúzás után 3—4 hónapig jóval élénkebb, mint a későbbi hónapok alatt és így ha eleintén a tőgy meg is telik háromszor napjában, később a kiválasztás csökkenésével, aligha fog annyiszor megtelni.

Eszerint, ha a természet utasításait követhetnők, legcélszerűbben minden tehenet akkor és annyiszor kellene megfejni, amikor és ahányszor tőgye megtelik. Kétségkívül az lenne a legcélszerűbb eljárás, csakhogy ennek a kivitelnél annyi akadály van, hogy az ezáltal elérni vélt anyagi hasznot jóval felülmulná azon veszteség, mely a tej értékesítése körül a termelést érné.

Nálunk legáltalánosabban van elterjedve a kétszeri fejes, mely törtéink: reggel és este. Nézzük: hányszor és mely időben fejnek másutt és mily körülmények között?

Ott, hol a viszonyok gátlólag nem hatnak a tejelési idő első harmadában, vagy ha az állat bőtejelő tovább is: a háromszori fejes látszik előnyösnek; később pedig, midőn a tejelválasztás csökken: a kétszeri.

Azonban bármiként is osztjuk be a fejesi időt, annak pontos betartását soha el ne mulasszuk, mert ezáltal a tejkiválasztás folyamatára zavarólag, sőt károsan is hathatunk. Amint a szervezet képes bizonyos módosulásokra, úgy az egyes szervek is mintegy megszokják funkciójukat s egész pontosan időhöz kötve végzik azt; miből önként következik, hogy a szervek e természetszerű és megszokott működését figyelmen kívül hagyni nem szabad.

Lássuk ezek után a fejest.

E látszólag egyszerű eljárás igen sok gyakorlati fogást igényel, ha a kiválasztott tej egész mennyiségét akarjuk nyerni,

s erre nézve mindig első feltétel: az állatokkal való szelid bánásmód; lármával, káromlással és ütéssel a legiámborabb állatot is megfélemlíthetjük s ezáltal engedetlenségre ingereljük.

A fejésnél kifejtett erő tehát első sorban arra szolgál, hogy a zárizmok erejét vele legyőzzük s a tej kifolyását lehetővé tegyük.

A fejésnél alkalmazott kézfogásokkal azonban igen előnyösen hatunk még a tőgy munkásságának serkentésére is. A mérsékelt izgatás, melyet ezáltal gyakorolunk, nagyobb és fokozottabb anyagcserét eredményez, mialatt a tej kiválasztása gyorsabban és bővebben történik. Nagyban elősegíti még a kiválasztott tejnek a kisebb tejutakból való lefolyását is és sokan állítják, hogy csakis a fejés által vagyunk képesek a kisebb tejutakban felhalmozódott zsírgolyócskákat is kifejni.

A fejés munkájánál a kettős törekvést tartjuk szem előtt: a kiválasztott tejet tökéletesen kifejni, a tőgyet puha, de hathatós fogások által mérsékelt izgatni a nélkül, hogy legkevésbé is rongálnók. A kézfogás többféle: vannak, kik a félig becsukott marok mellett a hüvelyk- és mutatóujj közé fogják a csecsbimbót és erős nyomást alkalmazva, húzzák ujjaikat végig rajta. Ez igen tökéletlen módja a fejésnek, részint mert a csecsbimbó erős rongálása által az állatnak fájdalmat okozunk s így nyugtalanítva azt, a tej visszatartására alkalmat szolgáltatunk, gyakran pedig a csecsbimbó bőrének félpiros lobját is idézzük elő általa; másrészt ezen eljárás igen fárasztó is és bőven tejelő teheneknél a tejnek ily módon való kifejtése aránylag sok időt vesz igénybe.

Határozottan jobb a marokkal való fejés, de több ügyeséget is kíván. Ennél a fejő a csecsbimbót a markába fogja és ujjainak együttes tágitása és becsukása által oldalnyomásokat gyakorol a csecsbimbóra; természetesen a becsukott marok kinyitásakor mindig feljebb viszi a kezét és tövén igyekszik markolni a csecsbimbót, míg a szorítás pillanatában kevésbé meghúzza azt.

E művelet által a zárizmok erejét minden rongálás nélkül egy erős nyomással sikerül túlszárnyalni; tehát vele az állatoknak nagyobb fájdalmat nem okozunk.

A harmadik (s talán a legjobb) fejési módnál a kézfogás az előbbihez annyiban hasonló, hogy itt is marokba fogjuk a csecsbimbót; tevékenyebb működés azonban csak a hüvelyk-, mutató- és középujjak jut.

A markunk a fogott csecsbimbót lazán fogva, kezeinket jól felnyomjuk és míg a mutató-, közép- és ezek alatt a többi ujjaink is a tőgy alatt harántirányban fekszenek, addig hüvelykujjunkat a tejmedence külső oldalán fölfelé irányítva, függélyes irányba fektetjük. A fejés megkezdésének pillanatában az első mozgást a hüvelykujj végzi, még pedig olyformán, hogy a tejmedencében meggyült tejet az átellenben fekvő mutató és középujjak összeható működésével lejjebb szorítja a csecsbimbó kivezető csatornája felé, melyet aztán az odanyomott tej erősen kifeszít; közvetlen azután, de az első nyomás megtartása mellett, egész markunkat összeszorítjuk és így le-

győzvé a zárizmok erejét, a tejmedencéből leszorított tej a csecsbimbó csatornáján bőven ömlik. E kézfogások folytonos ismétlésével az állatot legkevésbé sem nyugtalanítjuk s a folyton és gyorsan ismétlődő nyomások által a fejés ideje alatt a zárizmok tökéletes összehúzódását jórészt lehetetlenné tesszük, mely aztán lassankint elernyed és a fejés megkezdése után pár perczel felényi erő kifejtés mellett is bőven és gyorsan ered a tej a csecsbimbó nyílásából.

Az itt említett fejési módok igen el vannak terjedve s úgyszólván mindenütt ismeretesek. Azon csekély változtatás, mely helyenkint e három eljárás valamelyikén történt, leginkább ezek helytelen betanulásából származik; bővebb említést pedig nem érdemel, mivel figyelemreméltó előnnyel egyik sem bír.

A leírt kézfogások bármelyikének elsajátítása után a fejésnél még a következőket tartjuk szem előtt:

A fejést lehetőleg ülve végezzük, még pedig elegendő kényelem biztosításával, nehogy a fejő erejének egy részét a bizonytalanság kellemetlen esélyeinek elhárítására tartogassa; neki teljes odaadással nyugodtan kell munkához ülni s összes figyelmét és erejét a fejési művelethez összpontosítani. Ebből folyólag már a fejőszék készítésénél arra kell figyelni, hogy az elegendő biztonságot nyújtson a fejőnek. A biztonság tekintetéből minden esetben legjobb a három- vagy négy lábú kis szék, melyet oda lehet a fejő testéhez erősíteni, hogy a fejő a tehenek mozdulásait a szék fogdosása nélkül is követhesse. Különben a szék megfogásának kikerülése tisztasági szempontból is igen előnyös.

Ha a fejő székét felcsatolta, vagy magához vette; — a szokáshoz képest vagy a jobb vagy a bal oldalon fejéshez készen a tehen mellé ül. Nálunk a legtöbb helyen szabálylyá vált a tehenet jobb oldala felől fejni. Ezen eljárás nem egészen helyes. Tudjuk ugyanis, hogy a legtöbb ember jobb karja sokkal kitarthatóbb és jóval nagyobb erőt bír kifejtetni, mint a bal és azt is tudjuk, hogy a tehen két hátsó csecsbimbója jól a czombok közé esvén, nehezebben, nagyobb erő kifejtésével közelíthető meg, mint a két mellső; ha tehát fejés végett a tehen jobb oldalára ülünk, a gyengébb kéznek adjuk át a nehezebb munkát, mit az bizonyára sem oly gyorsan, sem oly tökéletesen nem fog végezhetni, mint jobb kezünk tehetné.

Ha a fejő elhelyezkedett, fejőcsebrét czombjai közé fogja s fejét a tehen oldalához támasztva, megkezdi a fejést. Súlyt fektetünk rá, hogy a fejő a tehen oldalához támassza fejét, még pedig első sorban is azért tegye ezt, hogy megnyerje a kellő támpontot és így erejét jól összpontosítva, tartósabban kihasználhassa. Ha a fejő ereje kimerül, annak mindig a gazda vallja kárát, mert ilyenkor már a legjobb akarat mellett sem lesz az képes az összes elválasztott tejet kifejni.

Nagy előnye még a fej megtámasztásának az is, hogy ezáltal a fejés tartama alatt a tehen minden mozdulatát idejében észrevehetjük s esetleg követhetjük, a ránk veszélyesnek látszó mozdulatok elől pedig korán kitérhetünk.

Mielőtt a fejésről mondottakat befejezném, még a tisztaságról s egyéb aprólékosnak látszó eljárási módokról kell egyet-mást megjegyezni. Fentebb már említettem, hogy a tisztaság

nem valami erős oldaluk; pedig ha valahol, úgy bizonyára a fejés és tejkezelés körül kell erre nagy súlyt fektetnünk.

Közvetlen a fejési idő előtt az istállóbol minden piszok, trágya stb. gondosan kitakarítandó, s ha lehet, friss alom hintendő fel; a fejő eseléd megmosdik, tiszta kötényt köt s nyakába egy törülőkendőt akaszt, melynek két vége elől aláfelé csüng, hogy a mint keze a tejtől túlságosan zsirosodik vagy piszkos lesz, azt azonnal tisztára törülhesse.

Miután a tőgy piszkos: mielőtt a fejést megkezdenők, tiszta langyos vízzel (de nem a fejtőedényből, mint ez a legtöbb helyen szokás) lemossuk s tiszta ruhával szárazra törüljük, nehogy a bőr a mosás után kiszáradjon és kicserepesedjék.

Gyakran megtörténik, hogy a csecsbimbó száraz s a fejés megkezdésénél az állat fájdalmat árul el, e mellett a fogás is kellemetlen, sőt a fejés lehetetlen; ilyenkor kevés friss vajjal, vagy sóvalan zsírral gyengén megkenjük a csecsbimbót.

Mielőtt a fejést megkezdenők, a csecsbimbókat gyengéden meghuzogatjuk, hogy azok némi feszességet nyerjenek; ezen eljárás követését nagyon ajánljuk, mivel a gyengéd izgatás által a csecsbimbók véredényei megtelvé, csakugyan némi feszesség vagyis ruganyosság áll be, mely a fejés miveletét tetemesen megkönnyíti.

Vannak esetek, hogy a tehén visszatartja, illetve a fejésnél nem ereszi le a tejet; gyakran rúg és makacsul nyugtalanodik.

Úgyes fogásokkal azonban, ha szorgalmasan rövid időközben próbálgatjuk a fejést, jó bánás mellett csakhamar rábirhatjuk az állatot a tej leadására.

Ha a borju elválasztása következtében a borju utáni vágy lepi meg az állatot, a jó bánásmódon kívül alig kell más eljárás; néhány nap alatt feledi veszteségét és hatalmunkba adja magát. Szokás ilyenkor a fejés tartama alatt a borjut, ha megvan, az anya elébe kötni s míg ennek örvendez, a tejét gyorsan kifejni; más esetben valamely kedves eledelét nyújtják a fejés ideje alatt az állatnak, hogy figyelme ezáltal elvonassék. Mind a két eljárás jó és sokszor célhoz is vezet; de ha e feltételeket nincs módunkban teljesíteni vagy ezek teljesítése által se ér-nénk cél: ezerféle mód áll még rendelkezésünkre az állat figyelmét lekötni, más tárgyra irányítani, szóval jó szerrel elfoglalni; csak erőszakhoz ne nyúljunk, mert erőszakra az állat is erőszakkal felel. Ha meggondoljuk, hogy az ily módon nyilvánuló makacsságnak igen gyakran a legegyszerűbb okai az ijedség, csiklandósság stb., — könnyen átláthatjuk, hogy a durva bánásmóddal nemcsak hogy nem javítanánk a szegény állaton, de sőt ezáltal még fokoznók nyugtalanóságát.

Ha a tehén nem rúg, csak egyszerűen a tejet tartja vissza, de tőgylob nincs jelen: a jó bánásmód mindig segít; nehogy azonban a visszatartott tej izgatása s a tőgyben is bekövetkezhető megalvadása folytán állományos tőgylob fejlődjék az állatnál, nagy kitartással és szorgalommal kell a tej kifejséséhez látnunk; e végre napjában többször próbát teszünk és mindannyiszor lehetőleg kiüritjük a tőgyet.

A rugás sem származik mindig rosz akaratból, sőt ellenkezőleg igen gyakran tapasztalhatjuk, hogy a félős vagy csik-

landós állatok teszik ezt; máskor meg a tőgy lobosodása vagy éppen a rosz fejés által okozott fájdalom következtében rúg az állat. A ki ezen okokat ütleggel véli elhárítani, az bizonyára nagyon téved.

Minden körülmények között első teendőnk: a makacsság okát földeríteni és ehhez képest járni el. Ha fél az állat: szelid bánással bátorítjuk; ha csiklandós: határozott kézfogásokat alkalmazunk s ehhez szoktatjuk; ha a tőgy lobosodása van jelen: annak gyógykezeléséről gondoskodjunk; ha pedig a fejés kivételében van a hiba: a fejtőessel megbízott egyént jobb fejési módra oktatjuk. Még akkor sem szabad az erőszak alkalmazásával kezdeni a javítást, ha rosz szokásból rúg az állat; meg kell előbb próbálnunk türelemmel minden békés eszközt és ha mindezekkel nem juthatunk célhoz, akkor a fejés oldalán a mellő lábat fölemelvén, a szár és alkar összekötését (gúzsba-tételét) vagy rúd közé szorítást megkísérthetjük; ne vigyük azonban a végtelékig, mert tapasztalásból mondhatom, hogy az állatot kízással megfélemlíteni vagy ellenkezőleg böszülltetni — igen, de jámborral szelidíteni nem fogjuk soha. —

A vetést pusztító hernyók irtása.

Az „Erdélyi gazda“ idei 22-ik számában Dr. Szaniszló Albert ur a tudomány igényeiserint írta le a vetést pusztító hernyók alakját, természetét, nevét stb. Legyen szabad ezt kiegészítőleg gyakorlati tapasztalataimat a t. gazdatársakkal közölni.

Nálunk csimasz név alatt ismeretes a vetést pusztító hernyó s azon kérdésre: mit lehet ellene tenni? többszörösen próbált és sikerült eljárásom alapján a következőkben válaszlok! A rongálni kezdett vetésen a rongálási oldalon végig 2—4 méternyire egymástól a zöld vetés szélén 40—50 centiméter hosszú vesszőcskéket kell a földbe szurkálni, azoknak felső végét kissé meghasítani s a kártékony hernyók közül egyet a leszurt vessző hasadékába behuzni. A beszurt hernyó mozgatván hátulso testét, ezt a libuczok, varjak, szarkák és más élelmet kereső madarak meglátják és mohón szedegetik az odaszurt hernyót; mely ha el van fogyasztva, a madarak a föld felé irányozzák figyelmüket és a hol a hernyók zszisegését hallják, karmaikkal a porhanyó földet szétkaparják és a hernyót felszedik. Nálunk a csimasz nevű kártékony hernyó 2—3 centiméternyire van a földben, melyet kézzel is könnyen szét lehet huzni, a hernyót kiszedni s vesszőre tűzni. Ezt nem a könyvekből tanul-tam, de gyakorlatilag kivihetőnek és eredményesnek tartom, természetesen ott, hol az említett és hasonló madarak nagyobb számmal fordulnak elő. Ily esetben néhány nap alatt elfogyasztják a kártékony rovarokat és ha észre vesszük, hogy a kártétel megszűnt, az illető helyet be kell vetni és jól megboronálni; de nem felszántani; mert a hernyók helyenként pusztítanak és így több zöld vetés-szál maradhat meg, melyet kár megsemmisíteni.

Székely-Kocsárd, 1886. december 1-én

Bakti Ádám.

Midőn a t. beküldőnek szives közleményéért őszinte köszönetet mondunk, magára a dolog érdemére a következő megjegyzéseink vannak:

1) Csima sz-nak a cserebogár álcáját szokták nevezni; azonban nem lehetetlen, hogy némely vidéken az itt szóban forgó *Agrotis hernyók* nevezetnek így.

2) Némely madár u. m. a varju stb szedegeti ezen hernyókat jelző vessző nélkül is; — csakhogy egy-egy évben sok hernyó lévén, a madarak azt felszedni nem győzik. Valjon többet pusztítanak-e a hernyókból ily jelző pálczák alkalmazásával, mint a mennyit azok nélkül? és valjon ezen hernyó lágy és könnyen szakadozó testalkatánál fogva alkalmas-e a vesszőbe huzásra? ezt természetesen csak a közlő ur tudhatja saját tapasztalatai nyomán. A tulajdonképeni csimaszt bele lehet a vesszőbe szorítani, mert bőre kemény; de ha az *Agrotis hernyót* megszorítjuk, akkor teste szétmállik; ha pedig meg nem szorítjuk, akkor a vesszőből kimászik.

3) Közlő ur a rongálni kezdett oldalon ajánlja a vesszők felállítását, minthogy azonban gyakran az egész területen, sőt az egész határon egyszerre lép fel a hernyó, a vesszőket termés esetén mindenütt kellene felállítani.

4) Közlő ur eljárása mindenestre megérdemli, hogy t. gazdatársaink által alkalmilag kipróbáltassék, mert nem lehetetlen, hogy kis területeken gyakorlati eredménnyel járhat.

Szerkesztő.

A téli ojtványok kezelése.

Kinek sok ojtani valója van, az a „Magyar kertész“ szörint már január, február, különben pedig február, márczius hónapban kiszed az előző évben átválogatott és fagymentesen elvermelt alanyokból annyit, a mennyit egy nap alatt képes beojtani és beviszi egy mérsékelt melegségű szobába, hol előzetesen egyenként megtisztogattnak és közel a gyökértőhöz beojtatnak párosítás, vagy a vastagabbak nyereglapozással. Ezután visszametszetnek a gyökerek a kellő hosszúságra és egy előre elkészített szalmátlan marhatrágya, agyag és kevés fahamuból vegyített habarékba állítatnak úgy, hogy a gyökereket éppen ellepje, honnét egyenként kivéve egy alacsony, úgynevezett szaporító ládába egymás mellé elrakatnak és homokkal az ojtóvessző legfelső rügyéig jól befödötnek.

Ezen ládákat célszerű akkorákra készíteni, hogy éppen annyi ojtvány legyen elhelyezhető bennök, a mennyi a faiskolában egy sorba elfér, ezáltal az egyes fajok összekeveredését megakadályozhatjuk, egyuttal pedig a láda egyik oldalára a gyümölcsfaj neve is felírható, honnét az el nem veszhet.

Az ojtványokkal telt ládákat ezután egy fagymentes hűvös helyre pl. a pinczébe visszük, hol úgy helyeztetnek el, hogy kutya vagy macska hozzájuk ne férjen, mert azok sok kárt tehetnek bennök. Itt gondoztatnak azután mindaddig, míg a szobadba nem ültethetők ki.

A gondozás ez idő alatt abból áll, hogy ha a homok kiszáradt volna, megöntözzük. Ha netalán egér-rágások mutatkoznának, az egereket kifogjuk, mert azok ismét megrághatják az ojtványokat.

A tavasz nyitával, midőn a föld kellőleg felszikkadt és átmelegedett, egy szélcsendes, borús napon kiültetjük az ojtványokat a szokott módon sorokba és jól beiszapoljuk. Egyuttal az egyes fajok nevét pontosan megjelöljük, nehogy zavar támadjon. —

Ezek megtörténte után száraz földdel mindegyik ojtványt feltöltjük és pedig az ojtóvessző felső rügyéig, hogy ezáltal azt megóvjuk a szárító szelektől addig, míg az az alannyal összeforrt; mert az összeforradás csak akkor jó létre, mikor az alany elegendő nedvet vesz már föl, addig legfeljebb csak összetapadhat, mely a kiszáradástól azonban nem óvja meg az ojtóvesszőt.

Ha az ojtást pontosan végeztük és a fenti tényezők szemmel tartása mellett az ojtványokat kellőleg gondozzuk, akkor azok vig tenyészetnek fognak indulni és aránylag kevés fog elmaradni.

Az első kapáláskor, vagy ha szükségét látjuk előbb is, eltávolítjuk az egyes tövek körül felhalmozott földet és elegyengetjük a talajt.

Ott, hol az elmondott feltételek közül bármelyik hiányzik is, nem ajánlhatjuk a téli ojtást; mert tapasztalásból mondhatjuk, hogy helyben-ajtással ez esetben mindenkor több eredmény lesz elérhető —

A bor eczetesedése.

A borbetegséget is, mint sok mást, rendszeren a rosz kezelés okozza, mely a legtöbb esetben már a szürettel kezdődik. Általánosan lehet tapasztalni, hogy a szüretnél a különböző minőségű szőlőt nem választják külön, hanem egy kádba szüretelik, úgy hogy legfeljebb a fekete szőlőt szedik külön a fehértől. Oly években, midőn érés idején sokat esik, igen sok rohadt szőlőt szüretelnek, ily esetben különös gondot kellene a szüretelésre fordítani. Ha a szüretelők a roszat külön szedik a jótól, úgy a rothadt fürtökből és bogyókból is egészen tiszta, egészséges bort készíthetnek; de ha jót és roszat összekevertek, akkor a must és bor kezelésére különös gondot kell fordítani, mert a terméket előre is egészségtelennek vagy betegséget okozó anyagokkal fertőzöttnek kell tartani. Kellő kezelés hiányában oly borokban, a melyek részint rohadt szőlőből készültek, csakhamar annyi eczetsav képződik, hogy a bor megeczetesedik s később egészen élvezhetetlenné válik. Ily rosz anyagokból készült borokban több különböző gomba van, mely az eczetesedést gyorsítja, eczetsavat pedig már a szőlő és a must is tartalmaz. De nemcsak a rosz szőlőből készült, hanem a jó, egészséges bor is megeczetesedhetik s ilyenkor a baj terjedésének megakadályozásáról kell gondoskodni. E célból első sorban a bor melegítése, a pasteurizálás ajánlható, mely az eczetgombát megsemmisíti. A második hatásos és ajánlható szer abban áll, hogy szalicilsavat öntünk a borba és pedig 4—5 grammot egy hektoliterre; erős kénezés is használ, de nem sokáig s a bor hosszabb időre élvezhetetlenné válik tőle. Mind e szerek azonban csak megállítják a betegséget, de a már megeczetesedett bort nem javítják meg. Ha tehát a bor már annyi eczetsavat tartalmaz, hogy „eczetes“ lett, szükséges, hogy a leirt sze-

rek valamelyikének alkalmazása után, más egészséges borral jól összekeverjük, úgy hogy a túlságos eczetsav a nagy mennyiség által a kellő arányra leszállítottassék. Az így, de helyesen kezelt bor sokáig eláll és élvezhető. — (B. L.)

A tyukok korai tojását

a „Földmívelési érdekeink“ szerint a következő eljárásokkal lehet előmozdítani u. m.

1. Angliában a tyukoknak időnkint egy-egy theáskanálnyi finomra tört paprikát kevernek a takarmány közé, a minnek természetesen igen izgató hatása van.

2. A barnára pörkölt árpát forrázzuk le s azután adjuk az árpát a tyukoknak takarmányul, a forrázott vizet pedig italul.

3. Ősszel gyűjtünk csalánmagot és ezt vagy a csalánnövények száraz és apróra vagdalt hegyét, vagy szárított és apróra vágott ehető gombát keverjük a tyukok takarmánya közé.

4. Vagdadjunk apróra kenyeret, pirítsuk azt meg erősen, áztassuk egy kevés borba. Ettől a tyukok állítólag igen jól tojnak, azonban óvatosan járjunk el a dologgal, mivel különben a tyukok megrészegednek, a mi egészségükre káros hatása.

5. Két lat csodasót oldjunk fel egy liter vízben, ebben főzzünk burgonyát, zuzzuk azt meg apróra s a keverékkel 4—5 napon át etessük a tyukokat, e mellett azonban legyen mindig elegendő friss vizük. Két lat csodasó 8—12 tyukra elég.

6. Ehető gombát s makkot megszáritva zuzzunk porrá, s ebből rozs- vagy buzakorppával készítsünk tészta, melyet barnagyságu darabokban adunk a baromfinak. Nassauban nagy mértékben divik ez az etetési mód, s itt 8—10 lat sulyu tojásokat kapnak, gyakran kettős sárgájával.

7. Három rész főtt és szétzuzott burgonyát két rész korppával (legjobb a buza vagy árpa-korpa) mint a kenyeret élesztővel megkelesztik, kenyérré dagasztják, s a sütésnél szintén a kemenczébe teszik, de csak úgy hogy nagyon meg ne keményedjék. Ebből a tyukoknak naponként adunk a rendes takarmányon felül bizonyos mennyiséget, annyit a mennyi rendelkezésünkre áll, mert ha szükséges, ezzel magával is el lehetne tartani a baromfit. Az ily módon tartott tyukok egész nyáron át tojnak.

8. A féregvermeket következőleg készítjük: A lakóhelytől távolabb valami mélyedésbe, ganéj, korpa, megromlott liszt, fűreszpor, szecska, állati belek és egyéb állati hulladékokból álló keveréket teszünk, s ezt szalmával, vagy még czélszerűbben tuskével fedjük. Rövid időre nagymennyiségű hernyó fog itt fejlődni, melyet ezután lapáttal hányunk a baromfi elé. —

Gyümölcsfák védekezése a nyulak ellen.

Sok gazda gyümölcsfáit agyaggal, mások pedig mésszel kenik. Az előbbi mit se használ, mert a legelső eső lemossa, az utóbbi valamivel többet ér. Mások ismét szalmával kötözik be a fácskákat, — kár a szalmaért, az időért s pénzért, a melyeket a bekötözésre felhasználták. Ha nagy hó esik s ez a tején megfagy, nagyon könnyen elbir egy nyulat, úgy hogy ez

azután a szalma fölött rágja le a héjat és a fa vagy ezáltal kimpusztul, vagy ha még elbirná is a sérüléseket, ezekbe a rovarok belerakják később petéiket. Sokkal biztosabban megvédhetjük a fákat a következő olcsó eljárással: 1 rész közönséges csapóagyagot, 1 rész friss tehénganaajt, 1 1/2 rész oltott meszet helyezünk valami ócska cseberbe, öntsünk hozzá vizet, vagy még czélszerűbben trágyalevet és falapáttal kavargatjuk jól össze az egészet, míg csak kenhető péppé nem válik és végül, hogy a hatást biztosítsuk, egy, két, sőt három marhaepét öntsünk közéje, keverjük össze még egyszer jól az egészet és kézi meszelővel mázoljuk a fácskákra. Ez nemcsak a nyulak rágása ellen védi meg a fát, de egyuttal megszabadítja a mohoktól és kiöli a rovarok petéit is. (F. É.)

Csikmegyei tejgazdasági mozgalom.

Alig másfél évi — mint a „Gazdasági Lapok“ írja, — hogy az országos tejgazdasági felügyelő Gyergyó-Szt-Miklóson megjelenvén, a gazdáknak egy tejgazdasági szövetkezet felállítását javasolta s a gazdák hallgattak a jó tanácsra s azt létesítették. 100 tehenet hajtottak fel a havasokra s ott a nmlgu ministerium által épített sajtházban, szintén a ministerium által küldött sajtós által a fejt tej sajtá dolgoztatott fel. Az első évben az eredmény, az anyagi haszontól eltekintve igen jó volt, a mennyiben az országos kiállításon bemutatott sajtok között az első helyet foglalta el s leginkább megközelítette a nyugati termékek kellemes ízét. Hogy anyagi hasznot az első évben nem hozott, annak indoklásául szolgál az, hogy a szövetkezet a havasi évad közepén állt be s hogy a fejők gyakorlatlansága miatt a kezelési költsépek magasra rugtak.

Az idén a sikertől buzdítva ismét fel lett 100 drb tehén hajlva a havasra s most már anyagilag is szép eredményt értek el, termeltek 2000 kgr kerek- és 7000 drb csemege sajtot. A tej literenként minden költséget levonva, átlagban 5 1/2 kron értékesült és így egy tehén 20 frt oly tiszta jövedelmet produkált, melyet eddig a gazdák nem élveztek s e mellett a borjuk is, mint a gazdák mondják, soha ilyen jó állapotban nem jöttek le a havasokról, mihez természetesen a helyes takarmányozás s jó ápolás hozzá járult.

A kísérlet jó eredményétől buzdítva, most már több szövetkezet felállításáról gondolkoznak Csikmegyében, sőt egyes nagyobb birtokosok önállóan szándékoznak sajt készíttéssel foglalkozni.

Nekünk örömmre szolgál, hogy a csiki gazdák belátva az eszme életrevalóságát, az iránt oly nagy érdeklődést tanúsítanak, mire különben a természet maga is utálja őket; ott vannak hazarészünk legjobb havasi legelői, mit eddig csak is állattartásra használtak fel, de hála a magas kormány gondosságának, most az állattartás mellett a tej értékesítéséből is szép jövedelmet tesznek el gazdáink. Használják okszerűen fel dús havasi legelőjüket, mert ez által nemcsak saját jólétüket biztosítják, de előmozdítják hazarészünk gazdagságát is. —

A bortermelés és kereskedés védelméről,

szóló törvényjavaslat-hosszu vajadás után végre valahogy megszületett! Sok tárgyalás és indítvány merült fel e terezen, de a megoldás csak akkor látszott biztosítottnak, midőn a kereskedelem és termelő elem kezét fogott; a mennyiben Flandorffer, Jálies, Lenk és Palugyai ismert czégek, Weil Jenő kassai kereskedelmi-kamarai titkár; Szilvász Márton bortermelő, Ördödy Lajos, az országos gazd. egyeslet főtitkára, Molnár István és Engelbrecht Károly vinczellér-képezdei igazgatók és Stollár Gyula vegytanár együttesen dolgoztak ki egy tervezetet, mely az ujabban összehívott szakbizottság elé került. A „végleges“ szövegezést, mely valószínűleg új érdekharczot fog felkelteni, a következőkben mutatjuk be:

1. §. Szőlőnedv nélkül vagy ennek részbeni felhasználásával, viz s különféle más anyagok összekeverése által borhoz hasonló folyadékot, azaz mesterséges bort előállítani, vagy tudva azt üzletszerűleg forgalomba hozni tilos. 2. §. A must és bor vegytiszta nádcukor, legalább is 90%-os vegytiszta szesz, nemkülönben cognac vagy töppedt szőlővel megjavítható és a borok derítéséhez, fentartásához és savtalanításához, okszerűen használható, az egészségnak nem ártó szerek alkalmazhatók. Borok kezeléséhez keményítő-cukrot, melassét, szörpöt, glycerint és egyáltalában az egészségre ártalmas anyagokat épügy, mint a vizet használni feltétlenül tilos. 3. §. A borok házasítása (coupage) a kereskedelem igényelte egyenlő jelleg elérése czéljából megengedtetik. Kivételt képeznek a Tokaj-Hegyaljau termelt aszu- és szomorodni borok, melyek különleges jellegüknek megóvása végett más borokkal össze nem keverhetők. 4. §. „Tokaj-hegyaljai aszu, tokaj-hegyaljai gyógybor vagy szomorodni bor“ elnevezés alatt csak a Tokaj-Hegyalján termelt szőlőből, töppedt szőlőből szűrt aszu- és szomorodni borok hozhatók forgalomba. Magától értetődik, hogy ezen borok és aszuk is vegytiszta legalább 90 fokú szeszszel javíthatók. 5. §. A ki a fenti §§-ok bármelyike ellen vét, kihágást követ el és közigazgatási uton, a mennyiben a büntető törvény avagy a közegészségügyről szóló törvény értelmében súlyosabb büntetés alá nem lenne vonható, a folyadéknak elkobzásán kívül 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetén két hónapig terjedő elzárással és 500 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő, további visszaesés esetén, a mennyiben az utolsó büntetés kiszabása óta két év még el nem telt, hat hónapig terjedő elzárással és 1000 forintig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő, ezenfelül az illető elárusítótól az elárusítási jog elvonandó. A pénzbüntetések behajthatlansága esetén öt frt pénzbüntetést egy (1) napi elzárás helyettesít. Ezen szakasz értelmében hozott marasztaló ítéletek, az elmarasztalt fél költségére hirlapilag közzéteendők. 6. §. Ezen törvény elleni kihágásokban azon hatóságok járnak el és azon eljárás szerint, melyet az 1880. XXXVII. t. cz. 42. §-a alapján a kihágásokra nézve a bel- és igazságügyi miniszterek állapítottak meg. 7. §. A jelen törvény alapján kiszabott pénzbüntetés $\frac{3}{4}$ részben a közgazdasági alap, $\frac{1}{4}$ részben azon község javára esik, a melyben a kihágás elkövetetett. 8. §. Az orvosi szerekkel kezelt gyógyborokra, pezsgőborokra és a termelő saját házi- vagy

gazdasági czéljainak szolgáló „lőre“ készítésére a jelen törvény határozatai nem alkalmazhatók. 9. §. A jelen törvény végrehajtásával a belügyi és a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterek, Horvát-Szlavonországra nézve a horvát szlavonországi bán bizatnak meg. —

Hivatalos jelentés a kolozsvári IV.-ik tenyész-állatkiállításról.

Vörös Sándor a kolozs-monostori gazdasági tanintézet igazgatója megbízott a földmivelési ministerium által a kolozsvári IV.-ik tenyészkiállítás eredményéről jelentést tenni, e jelentés a „Közgazdasági Értesítő“ 48-ik számában közzé lett téve, melyből kivonatosan közöljük a következőket:

Örömmel konstatálja, hogy az erdélyi gazdasági egyeslet által évenként rendezendő tenyészállatkiállítások meghozzák a maguk eredményeket az állattenyésztés körül. A legutóbbi kiállításon bemutatott anyag ugy minőségileg, mint mennyiségileg jóval felülmulta az előbbieket. Ezekből kiindulva a kiállítások rendezését az állattenyésztési ág emelése érdekében szükségesnek látja és a ministerium által jutalmokra adott 3000 frtnyi segélyt jövőre is megadandónak javasolja. Az idei kiállítás sikerét a következő számokkal is igazolja. Az 1882-iki kiállításon volt 611 drb állat, 1883-ikin 568, 1884-ikin 536 és az idein 962 drb, miből önként látható, hogy az idei kiállítás iránt a gazdaközönség mily érdeklődést tanusított. Különösen a lóosztály volt szépen képviselve — 227 drbbal, — mely ténynek magyarázatát azonban ez osztályra kitűzött magas díjakban is kell keresnünk. Ezek után áttér a kiállítás lefolyására mit azonban lapunkban már ösmertettünk, azért itt mellőzzük; még csak azt jegyezzük meg, hogy a nmlgu ministerium ide vágó intézkedéseit, u. m. mének, csikók, bikák, üszök vásárlását s viszont a ménesből kisorolt lovak, valamint számszeletti kanczák a kiállításon való eladását jövőre nézve is kívánatosnak tartja, mert az állami szükséglet beszerzésének s viszont a felesleg eladásának megkönnyítése mellett, ezen intézkedések igen emelik a kiállítás érdekét, látogatottságát s a taulságos szemlélet eredményét. —

„Tanító a faiskolában,“

czimü körülbelül 6 ivre terjedő gyakorlati munkáját rendező újévre sajtó alá Dezső Miklós vándortanár, mely munka ugy a laikusnak, mint a jártasabb gyümölcsfa kedvelő közönségnek igen jó szolgálatot tesz a gyümölcs-ajtvány okszerű szaporítása és kezelése körül. A munka magában foglalja mindazt, a mit egy jól rendezett faiskolában elmulaszthatlanul tenni kell és ki van hagyva belőle, a mi fölösleges sallang. Tartalma röviden: Előszó, bevezetés. A faiskola kellékei: fekvés, talaj, légkör, trágya és növényi tápanyaga (elemei), a gyümölcsfa belső működése és a szervek igen rövid ismertetése, a fa külső részeinek elnevezése (ábra), rendeltetése, kerti eszközök (ábrák), ojtóviasz, czimtaéblák; az alany és a fa-nemek osztályozása csoportosítva, a faiskola beosztása (ábra), földforgatás (ábra), az alanynevelés magról és erdőről behozott vadonczokból, ojtógaly szedés, nemesítési módok: szemzés, párosítás, lapozás és

hélalá ékezés (ábrák), a nemes ojtvány-nyesés (ábrák), és a nyesés ideje, a csontárok közül az őszi barackfa okszerű nyesése (ábra), fajjegyzéke az 1885. évi gyümölcs congressus által megállapított fajoknak és jelzése az ajánlott fajok megfelelő alanyainak, havi teendőnk a faiskolában, a gyümölcsfa-kedvelő parancsolatai, zárszó. Ára füzve 60 kr. Vidékre portómentes szállítással 65 kr. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvánnyal december hó 25-ig küldendők be Dezső Miklós czimén, Pécs, megyeuzoza 9. A szerző gyűjtőknek 10 előfizető után 1 tisztelet-példánnyal szolgál. Ajánljuk a jönevű fiatal szakero munkáját t. olvasó-közönségünknek szives figyelmébe. —

Naptári irodalom.

Gazdasági könyviteli naptár.

Szerkesztette: Kodolányi Antal; kiadta Posner Károly Lajos; ára 1 frt 60 kr.

A szokásos naptári részt a havi emlékeztető követi, mely az év egyes havában, a ház és udvar körül, istállóban; mezőn, réten; gyümölcsös kertben; konyhakertben; díszkertben; szőlőben, pinczében és erdőben előforduló munkálatok teljesítésére figyelmeztet, melyek után a naptár lényeges része: a könyviteli rész foglal helyet a következő fejezetekkel: 1. Emlékeztető. 2. Pénztári napló. 3. Vagyon leltár. 4. Hitel és leszámolási rovat. 5. Gép és eszköz leltár. 6. Marha állomány jegyzék. 7. Trágyázási, vetési, aratási és cséplési jegyzék. 8. Magtári jegyzék. 9. Takarmány és alom jegyzék. 10. Igás munka jegyzék. 11. Kézi munka jegyzék. 12. Tej jegyzék. 13. Fejési jegyzék. 14-15. Magtári és takarmány mérlegezés. 16. Pénztári mérlegezés. 17. Vagyon-leltár december 31. és végül 18. Szegődményi jegyzék. Minden egyes rovat használatára nézve bő utasítás foglaltatik, sőt könnyebb átértés végett példák is vannak felhozva s így minden igyekvő gazda könnyen felhasználhatja. A naptár XI-ik folyamába lép s így annak részletesebb ismertetését mellőzzük, különben annak jó voltáért elég garantiát nyújt a szerző neve.

Tenyészbika vásárlás és kiosztás az állam

részéről.

A nmlgu földmívelési ministerium felhívja a közgazdasági előadókat, hogy a kerületeikben beszerezhető tenyészbikák mennyiségét január hó 15-ig, valamint azon községeket és magánosokat, kiknek tenyészbikára szükségük van február 15-ig terjesszék be. A vásárlásra szánt bikák az egyes megbizott állami állatorvosok által február és márczius hóban fognak megsejmelletni s ha alkalmasak, meg is vásároltatnak; megjegyzendő, hogy jól fejlett tiszta fajtájú magyar, berni, (simmenthali), kuhlandi, pinzgauai (möllthali) és allgauer fajok jöhetnek vásárlás alá, a magyar fajta 2¹/₂ — 3 a nyugati fajták 1¹/₂ — 2 évesek legyenek. Fekete tarka bikák, valamint azok, melyek a fent kitett kort el nem érték, vagy azon tul vannak, nem vétetnek meg. Az eladó a bika tenyészképességéért felelősséget vállal, melyet ha netalán tenyészképellennek bizonyulna, minden kártérítés nélkül vissza venni tar-

tozik. A vásárolt bikák ápril hó 15-ig átvétetnek s addig az eladó tartani köteles, azontul naponkint és darabonkint 2 kgr zab és 7 kg. szénát számítva, 40 krnyi tartási díj számítható fel.

A bikák kiosztása gazdasági egyesületek, esetleg törvényhatóságok, vagy közgazdasági előadók által fog eszközöltetni, magán tenyésztők és tehetős községek az átvétel után az összeget azonnal tartoznak az illető adóhivatalnál befizetni, szegényebb községek 3 fél éves részletben, míg olyan helységek, melyek körülményeiknél fogva nem képesek tenyészbikát vásárolni, 20% árelengedés mellett szintén 3 fél éves részletben tartoznak befizetni a vásárlási összeget. Nagyobb kedvezmény csak akkor lesz adható, ha hitelesen ki tudják mutatni, hogy a fenti engedmény mellett sem bírnak tenyészbikát vásárolni. Egyes esetben, ha a magán tenyésztő által vásárolt bikát a község is használja, a vásárlási árt szintén 3 fél éves részletben törlesztheti minden kamat nélkül. —

Hamisított here- és luczernamagvak.

A hamisított vetőmagvak, főleg here- és luczernamagvak vásárlásának megakadályozása érdekében a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi miniszter f. év 48,900 sz. a. a következő körlevelet intézte valamennyi gazdasági egyesülethez: Ismételve felhivatott már ezen miniszterium részéről a gazdasági egyesületek utján gazdaközönségünk figyelmébe azon visszaélésekre, melyeknek vetőmagfélék, különösen takarmánynövények magvainak vétele aikkalmával egyes megbizhatlan magkereskedők részéről ki van téve. Ily figyelmeztető körlevelek intéztettek az egyesületekhez az 1881. évi 5,127. és 8,595., valamint az 1882. évi 12,084. és legutóbb az 1883. évi 10,082. számok alatt. E körlevelekben érintetett többek között az, hogy egyes magkereskedésben nagy mértékben arankás luczerna- és löhere-magvak árultatnak és hogy a kereskedelmi és iparkamarák utján az illető kereskedők ily üzemektől való tartózkodásra hivatnak fel. Az utóbb említett intézvényben, miután az előbbi figyelmeztetések daczára ily arankatartalmú magvakat ismét számos megkereskedő bocsátott áruba: több ily magfélék vizsgálati eredményének közlése mellett ismét és nyomtatékosan intettek a gazdák, hogy az ily silány és káros vetőmagfélék vételétől, melyek „rostahulladék“, „herealj“, „tisztított rostaalj“, „luczernahulladék“ s más hasonló elnevezések alatt hoztatnak forgalomba, jól felfogott saját érdekükben óvakodjanak. Midőn ezen óvatosságot ezuttal is melegen ajánlanám gazdaközönségünknek, szükségesnek tartom egyszersmind figyelmüket egy további újabb visszaélésre felhívni, mely által némely magkereskedő részéről tetemes károsodásoknak lehetnek kitéve. Ujabban ugyanis gyakran fordulnak elő, épen a kereskedés tárgyát képező két legjelentékenyebb czikknél: a löhere- és luczernamagnál, a hamisítás oly esetei, hogy az illető magvak csekélyebb értékű magvakkal és pedig a löhere köhérelével a luczerna pedig sárgavirágú és komlóhérelével vegyítettnek. A köhere és sárgavirágú heremag a valódi löhere- és luczernamag értékének egyharmad, sőt egy negyed részét is alig képviseli, s így az ezzel hamisított vetőmagféléket az illető keres-

kedők könnyen és még mindig nyereséggel árulhatják 10—20 száztólival olcsóbban a rendes piaci áraknál. A vevők károsításukról rendszerint csak akkor győződnek meg, ha földeiken a vetés kikelte után a várt évelő löheréből mutatót is alig látnak, míg az egyéves köhere és sárgaherefajok a talajt mindennél ellepik. S ha az ily gazda kártérítési keresettel támadja meg a kereskedőt; keresetével ritkán ér célzt, miután az eladó azon kifogással él, hogy ő csak általában „heremagot“ szállított; a mely kifogás alapot nem nélkülöz, miután az eladó óvakodik attól, hogy számláiban a szállított terményre nézve mást, mint az általános „heremag“ elnevezést használjon. Ily visszaélésekkel szemben az 1875. évi XXXVII. törvényozikk 346., 347., 348., 349. és 350. §-ai, melyek az adásvevést általános szempontból szabályozzák, s melyek a vevőknek károsításoktól való megóvását is czélozzák, valamint a kártérítési igényre vonatkozó 272. §. határozatai kielégítő intézkedéseket nem tartalmaznak, ugyanazért a törvény ezen idézett cikkein kívül főleg arra figyelmeztetendők a gazdák, hogy ha a vásárolt magfélélt előzetesen a magvizsgáló állomások valamelyike által meg nem vizsgálathatnák, a mi védelmükre mindenesetre a legjobb módszer, akkor a kereskedőtől írásos szállítási nyilatkozatot követeljenek, melyben világosan kijelentessék, hogy a vásárolt mag „tisza löhere- vagy luczernamag“, s ugy köhere, mint sárgavirágú vagy komlóheremagtól teljesen ment. Felhívom a gazdasági egyesületet, hogy ezen figyelmeztető körlevelem tartalmát a gazdaközönsséggel alkalmas módon közölje. Ezen körlevél az összes közgazdasági előadókkal, valamint a kereskedelmi és iparkamarákkal tudomásul közöltetett, utóbbiakkal oly megjegyzés kíséretében, hogy a területükön lévő magkereskedőket újból figyelmeztessék, hogy a saját jó hírnevük és üzletük érdekében a kérdéses rossz minőségű és kárt okozó magvak eladásától egyáltalán, valamint hasonlóképp a nem valódi elnevezésük alatt forgalomba hozott magféléknek a jelzett módon való elárúsításától annál inkább óvakodjanak, miután ily eljárás által nemcsak a gazdaközöntség bizalmát veszítik el, de azt is előidézik, hogy a gazdák vetőmagvaik beszerzésénél őket idővel teljesen mellőzni fogják. Végül felhívtak a kamarák, hogy arra is figyelmeztessék az illető kereskedőket, miszerint eljárásuk figyelemmel fog kíséretetni s jövőre hasonló visszaélések esetén az illető kereskedők nevei minden további tekintetek mellőzésével közzé fognak tétetni s a gazdák a tőlük való vásárlás kerülésére fognak telhivatni.

Felhívás hazánk magyar-erdélyi szarvasmarha-fajta tenyésztőihez.

Tudvalevő, hogy a magyar-erdélyi marha, mint igazs, de ugy is mint hizóállat kitünő képességgel bír. De ezen képességet mintegy kezzelfoghatólag és összehasonlítólag megállapítva, számokban kifejezve még nem bírjuk. Kivánatos és felette érdekes lenne tehát ezen munka- és hizóképességet kísérletezés, illetve verseny útján megállapítani, vagyis tudni, hogy az ország különböző részein tenyésztett állatok egyenlő takarmányozás mellett mit veszítenek súlyokból a munka alatt és

ennyit gyarapszanak a hizalásban. Ezen adatokat csak kipróbálás által nyerhetjük.

A mult évi országos kiállítás alkalmával a kőbányai sertéshizlaló-részvénytársulat telepén a hazai fajta sertések takarmány-értékesítési képessége lett kipuhatólva, 6 hónapon át tartó szakszerű és különös gonddal keresztülvitt hizalás alatt.

Ebből kifolyólag merült fel azon eszme, hogy tájékozást szerezzünk magunknak a magyar marha tehetősége felől is.

Ily kísérletezés keresztülvitelét azonban az elhatározás után azonnal foganatosítani nem lehet, hosszabb időt és előleges tárgyalásokat igényel az.

Ha sikerül előzetesen ezen eszme megvalósításának annyi tenyésztőt megnyerni, hogy a kísérletezés, illetőleg verseny megtartása biztosítható lesz, a következő vázlatos szabályzat megállapítása ajánlható :

A magyar-erdélyi szarvasmarha-fajttával 1891 évben tartandó erő- és hizalási kísérletezés szabályzata.

1. A kísérletezés ideje és helye később állapittatik meg.
2. Az 1885-ik évjáratu tinó-borjúból minden résztvevő versenyző által kiválasztatik 12 drb, melyek az orsz. magyar gazd. egyesület bélyegzőjével még e télen bélyegeztetnek. — Kisebb tenyésztők félannyi számmal, külön számmal, külön próbán versenyezhetnek.

Ezen lebélyezett tinók közül 1891. évben a később megállapítandó időben és helyre a bejelentő által szabad tettségére választott 4 drb. az erőprobára, 4 drb. pedig a hizalási kísérletre küldendő be. — Fenmarad így 4 drb. a kisebbjeztésre.

3. Az erőprobára beküldött ökrök beérkezésük alkalmával lemászaltatnak és az e czélra alakult bizottság felügyelete alá helyeztetnek.

Az erőprobára kiszemelt állatok már a verseny előtti héttől kezdve testsúlyuknak megfelelő, de egyenlő táptartalmu takarmányozásban részesülnek az egész verseny ideje alatt.

4. Az erőpróba lehetőleg egyenlő minőségű talajban 2 hélig tartó 15—17 cm. szántásból fog állani. Hogy az eredmény csalhatatlan pontossággal és számadatok alapján legyen megállapítható, a bizottság gondoskodni fog, hogy az idő, a kifejtett erő és a végzett munka tömege pontos mérések alapján számíttassék ki. Az így végzett munkaeredmény egybevetve az állatok súlyvesztésével és külével adja a versenyeredményt.

5. A hizalási kísérletre beküldött állatok egy külön bizottság felügyelete alatt fognak vagy külön e czélra berendezett hizlaldában vagy valamely ipartelepen 4—6 hónapon át, mindig egyenlő takarmányozás mellett hizlaltatni. — Az elfogyasztott takarmány értékét viszonyítva a súlygyarapodáshoz, tekintetbe véve a minőségi értéket is, — könnyen kiszámítható lesz az egyes csoportok által elért hizalási eredmény.

Kivánatos, hogy a tenyésztők a felnevelésnél követett eljárásról pontos jegyzéket vezessenek mely a verseny eredményének kiderülése után igen becses és tanulságos adatokat fog képezni.

Felkéretnek a t. gulyatulajdonosok, kik a versenyen tenyésztésanyagukkal részt venni szándékoznak, hogy f. évi december végéig eziránti szándékukat az országos gazdasági egyesületi titkári hivatalában Budapesten, Köztelek, bejelenteni sziveskedjenek. Minek megtörténte után a bejelentők közbenjöttével a versenyszabályzat teljes tüzetességgel végleg megállapított fog.

Kelt az országos gazdasági egyesület állattenyésztési szakosztályának f. évi november 8-án tartott üléséből.

Tormay Béla,
elnök.

Az egészséges fa felismerése.

A döntött fának egészségi állapotát egy német szaklap szerint úgy lehet megvizsgálni, hogy a megvizsgálandó törzs mindkét végét ászkokra fektetve, míg valaki az egyik vágáslapra kalapácsal ráüt, az alatt egy másik egyén fülét a törzs ellenkező végére helyezve, az ütések által előidézett hangokat megfigyeli. Ha a törzs egészséges, akkor a kalapácsütéseket tisztán és világosan lehet hallani még akkor is, ha a törzs 20—30 méter hosszú. Ha ellenben az ütések vagy nem lehet hallani, vagy ha azok csak tompán hangzanak: ez annak a jele, hogy a törzs belseje meg van támadva. Kellő gyakorlat után a hangból következtetni lehet a fa egészségtelen voltának fokára is. — (E. L.)

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

GAZDATISZT.

Egy jó bizonyítványokkal és több évi tapasztalatokkal bíró családos egyén egy nagyobb gazdaságban óhajtana állomást kapni.

Értekezhetni R. J. név alatt Mező-Gerebenesen, 20. u. p. M-Kapus. (1-4.)

A magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, üllői-út köztelek 25. szám alatt.

Krocsák G. Emil,

(23-24.) (1.) e. ügyvezető.

PIACZI ÁRAK.

A h e t i v á s á r		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozsz	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhahús	
h e l y e	napja								széna	szalma			
k r a j e z á r o k b a n													
Budapest*	december	13	metermázsa	880	—	648	770	582	615	—	—	—	—
Brassó	december	10	hektoliter	540	330	310	340	190	320	190	130	230	28
Deés	december	7	"	580	480	420	—	280	460	480	—	320	26
Fogarasz	december	10	"	500	420	320	—	180	350	300	200	210	28
Gyula-Fehérvár	december	11	"	550	450	375	—	200	315	250	200	260	36
Kézdi-Vásárhely	december	9	"	330	—	320	280	160	380	280	80	230	20
Kolozsvár	december	9	metermázsa	750	—	520	—	440	430	400	220	300	36
Maros-Vásárhely*	december	9	metermázsa	683	525	455	—	418	377	230	180	290	28
Nagy-Szeben	december	10	hektoliter	510	390	340	350	190	360	180	110	300	36-32
Nagy-Váradi	december	7	"	588	458	395	332	220	348	350	160	380	48
Sepsi-Szent-György	december	13	"	510	480	300	200	160	350	300	100	150	24
Szász-Régen	december	9	"	550	350	325	300	165	325	310	200	260	24
Torda				—	—	—	—	—	—	—	—	—	—